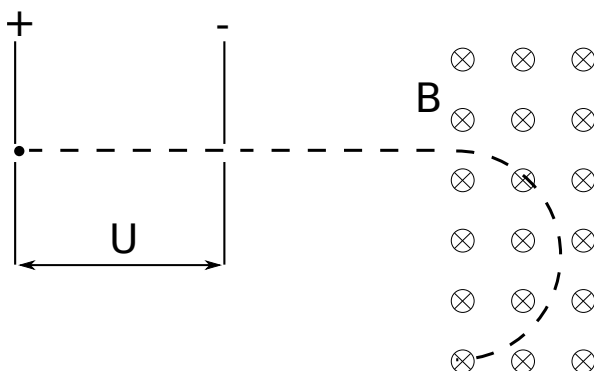

1. kolokvij iz Moderne fizike, 28.11.2013

Čas reševanja je 90 minut.

1. Na novega leta dan 2250 so iz najstrožje varovanega zapora na Zemlji zaporniki ušli s hitrim vesoljskim čolničkom. S hitrostjo $\beta_1 = 0.9$ so se namenili naravnost proti rdeči pritlikavki Gliese 667C. Varnostne sile so nato razvile prototip zasledovalne ladje, ki se je za njimi podala natanko eno leto pozneje, s hitrostjo $\beta_2 = 0.95$. Kateri datum (leto, mesec) je kazala ura v ubežniški ladji, ko so jih zasledovalci ujeli? Upoštevaj, da je bila ob ugrabitvi sinhronizirana z zemeljskim časom. S kolikšno hitrostjo se je ubežnikom približevala zasledovalna ladja, gledano iz njihovega sistema? Ponovno zajete zapornike nemudoma transportirajo nazaj na Zemljo s hitrostjo $\beta_3 = 0.6$. Kdaj po zemeljskem času se vrnejo na zemljo? Za koliko so se od pobega postarali zaporniki?

2. V masnem spektrometru z neznano pospeševalno napetostjo pospešimo protone ($m_p = 938 \text{ MeV}/c^2$), ki jim nato s prečnim magnetnim poljem gostote 0.1 T ukrivljamo tir. V mehurčni celici izmerimo, da je njihov krivinski radij 1 m . Kolikšen krivinski radij bi izmerili antimionu μ^+ v istem spektrometru? Naboj μ^+ je e_0 , njegova masa pa je $m_\mu = 106 \text{ MeV}/c^2$. Utegne ti koristiti podatek, da je $e_0 c = 300 \text{ MeV}/\text{T}/\text{m}$.

3. Imamo curek elektronov z dobro določeno kinetično energijo 10 eV in gostoto električnega toka $2 \text{ A}/\text{m}^2$. Kakšna je de Brogliejeva valovna dolžina za takšne elektrone? Nato curek usmerimo na območje z višjim potencialom, ki ga modeliramo s pravokotno potencialno stopnico. Kolikšna je višina potencialne stopnice, če je prepuščena gostota toka $1 \text{ A}/\text{m}^2$?

4. Kolikšna je valovna dolžina svetlobe rentgenskega sevanja, ki se sipa na mirujočih elektronih, če imajo odbiti elektroni v smeri naprej kinetično energijo 500 keV ? Kolikšna je energija fotonov, ki se sipajo pod kotom 90° ?